

Lean Assessment การเบิก-จ่ายยาและเวชภัณฑ์มีใช้ยา ในคลังเวชภัณฑ์ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี

ความเป็นมาและความสำคัญ

Lean เป็นกระบวนการในการบริหารจัดการเพื่อลดการสูญเสียในทุกกระบวนการทำงาน เพื่อให้ทำงานน้อยลง แต่ได้ผลงานมากกว่าและเป็นผลงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการหลักของลูกค้าหรือผู้รับบริการ เกิดความพึงพอใจ เป็นการเพิ่มความภักดีและกล่าวถึงในทางที่ดี อันเป็นการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อผลประโยชน์ที่ดีขึ้น (รศ.นพ.สุเมธ พิศุทธิ, 2553)

หน่วยงานคลังเวชภัณฑ์โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี ให้บริการจัดเก็บและควบคุมเวชภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน เพื่อให้ยาและเวชภัณฑ์มีใช้ยาคงประสิทธิภาพ มีความปลอดภัย และต้นทุนที่ใช้ในการจัดเก็บมีความเหมาะสม โดยให้บริการการจัดจ่ายยาและเวชภัณฑ์มีใช้ยาที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และถูกต้องตรงตามความต้องการของรับบริการและหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี

เมื่อมีการทบทวนกระบวนการทำงานยังมีกระบวนการที่สูญเสียไป ดังนั้นงานคลังเวชภัณฑ์โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี จึงนำแนวคิด Lean มาใช้เนื่องจาก Lean เป็นกระบวนการบริหารจัดการโดยยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เป็นการเพิ่มคุณค่าในสายตาของผู้ใช้บริการ (รศ.นพ.สุเมธ พิศุทธิ, 2553)

วัตถุประสงค์

เพื่อลดความสูญเสียจากกระบวนการทำงาน ซึ่งเมื่อปรับกระบวนการสามารถลดระยะเวลาในการเบิก-จ่ายยาและเวชภัณฑ์มีใช้ยาให้กับผู้รับบริการและหน่วยงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี ให้ได้รับเวชภัณฑ์ถูกต้องครบถ้วนและถูกต้องตามระเบียบพัสดุ

วิธีดำเนินการ

นาระบบ LEAN กล่าวคือ การลด การกำจัดความสูญเสียในกระบวนการทำงาน เปลี่ยนจากความสูญเสียไปสู่คุณค่า มาใช้ในกระบวนการเบิก-จ่ายยาและเวชภัณฑ์มีใช้ยาในคลังเวชภัณฑ์โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี

Process Mapping

ตัวชี้วัดที่สำคัญ การเบิก-จ่ายเวชภัณฑ์จากคลังเวชภัณฑ์ลดลง 20 %

ที่	ขั้นตอนของกระบวนการ	เวลา นาที/ใบเบิก	คำอธิบาย	ผู้รับผิดชอบ ขั้นตอน
1	หน่วยงานเบิกเวชภัณฑ์ ↓	13.89	- หน่วยงานเขียนใบเบิกด้วยลายมือ ประกอบด้วย ชื่อ ความแรง จำนวนเบิก พร้อมลงลายมือชื่อผู้เบิกและผู้อนุมัติ	เจ้าหน้าที่ รับผิดชอบ เบิกใน หน่วยงาน
2	รับใบเบิก ทุกวันจันทร์ ↓	0.25	- ตรวจสอบรายการเวชภัณฑ์ ประกอบด้วย ชื่อ ความแรง จำนวนที่เบิก พร้อมลงลายมือชื่อผู้เบิกและผู้อนุมัติ ถูกต้องครบถ้วน	เจ้าหน้าที่ คลัง เวชภัณฑ์
3	ตัด Stock card ↓	17.22	- ลงบันทึกการจ่ายเวชภัณฑ์ในบัญชีเวชภัณฑ์ (stock card) โดยลงวันที่จ่าย เลขที่เอกสาร จำนวนจ่าย จำนวนคงเหลือให้ครบถ้วน	
4	จัดเวชภัณฑ์ตาม ใบเบิก ↓	11.44	- หยิบเวชภัณฑ์ตามชื่อเวชภัณฑ์ ความแรง จำนวนเบิกตามใบเบิก โดยการจัดเก็บเวชภัณฑ์ที่ชั้นยาเรียงตามกลุ่มยา แยกยาเม็ด ยาน้ำ ยาภายนอก ยาฉีดและเวชภัณฑ์มิใช่ยา	
5	เช็คเวชภัณฑ์ตามใบเบิก ก่อนจ่าย ↓	7.12	- ตรวจสอบเช็คเวชภัณฑ์ตามชื่อเวชภัณฑ์ ความแรง จำนวนเบิกตามใบเบิก โดยเรียงตามหน่วยงานเบิก	
6	จ่ายเวชภัณฑ์ตามใบเบิก ↓	4.98	- ตรวจสอบเช็คเวชภัณฑ์ตามชื่อเวชภัณฑ์ ความแรง จำนวนเบิกตามใบเบิก พร้อมเจ้าหน้าที่ที่มารับเวชภัณฑ์	
7	หน่วยงานจัดเก็บเวชภัณฑ์ ตามหลักวิชาการ	8.13	- ตรวจสอบเช็คเวชภัณฑ์ตามชื่อเวชภัณฑ์ ความแรง จำนวนเบิกตามใบเบิกขึ้นชั้นตามหลัก First in-First out First Exp.	เจ้าหน้าที่ รับผิดชอบ เบิกใน หน่วยงาน

Down Time (วิเคราะห์กระบวนการงาน ขจัดขั้นตอนขยะ)

ความสูญเปล่า	สาเหตุรากเหง้าของปัญหา	แนวทางแก้ไข
Defect Rework : - หน่วยงานเบิกเวชภัณฑ์	- การเขียนใบเบิกเวชภัณฑ์ด้วยลายมือ ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากการอ่านลายมือ ได้สิ่งที่เบิกไม่ตรงตามต้องการ และอาจเกิดการเขียนซ้ำซ้อนขึ้นได้ - การตัดจ่ายเวชภัณฑ์ผิดพลาดจากการอ่านลายมือทำให้สูญเสียเวลาในการแก้ไข	- จัดทำใบเบิกกิ่งสำเร็จรูปให้แต่ละหน่วยงานใช้ โดยมีรายการเวชภัณฑ์เตรียมไว้ให้จากรวบรวมความต้องการจากประวัติการเบิกเวชภัณฑ์ย้อนหลัง เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและไม่เกิดการซ้ำซ้อน - ใบเบิกกิ่งสำเร็จรูปใช้ชื่อเวชภัณฑ์ที่ใช้ชื่อสามัญทางยาที่หน่วยงานมีประวัติการเบิกทำให้ลดความผิดพลาดจากการอ่านลายมือ - ใช้ QR code ในการเบิกเวชภัณฑ์จากคลังเวชภัณฑ์เพื่อเพิ่มความแม่นยำและความรวดเร็วในการเบิก
- ตัด Stock card	- การตัด stock card ด้วยมือ ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากการบวกลบเลขจำนวนคงเหลือ และใช้เวลาในการหาใบบัญชีเวชภัณฑ์ที่ละใบในชั้นเก็บทำให้เสียเวลาในการทำงานสูงมาก	- ใช้โปรแกรมบริหารคลังเวชภัณฑ์มาใช้แทนการตัด stock card ด้วยมือ ช่วยลดระยะเวลาการตัดเบิกลงและสามารถประมวลผลใช้เป็นข้อมูลในการจัดซื้อ รายงานประจำเดือน ประจำไตรมาส และสามารถเรียกข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว
Motion : - จัดเวชภัณฑ์ตามใบเบิก	- เจ้าหน้าที่คลังเวชภัณฑ์จัดยาตามใบเบิกเวชภัณฑ์มีการจัดเก็บแบ่งเป็นยาเม็ด ยาน้ำ ยาฉีด ยาใช้ภายนอก และเวชภัณฑ์มิใช่ยา โดยเรียงตามกลุ่มยาทำให้ต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเรื่องยาแต่ละกลุ่มเป็นอย่างดี ทำให้ผู้ช่วยไม่สามารถจัดยาได้อย่างรวดเร็ว	- มีการจัดเวชภัณฑ์ แบ่งเป็นยาเม็ด ยาน้ำ ยาฉีด ยาใช้ภายนอก และเวชภัณฑ์มิใช่ยา โดยเรียงตามตัวอักษร ทำให้หาเวชภัณฑ์ได้อย่างง่ายและสะดวกรวดเร็ว

Excessive Processing : - การยืมยาจากคลังเวชภัณฑ์กรณีเบิกยาไม่เพียงพอ	- การยืมเวชภัณฑ์จากคลังเวชภัณฑ์ ยืมโดยการเขียนใบยืมยาผู้ป่วยใน/คลังเวชภัณฑ์ P-PHA-03.001 (แก้ไขครั้งที่01) และเมื่อถึงงวดเบิกหน่วยงานต้องเบิกเวชภัณฑ์ที่ยืมคืนคลังเวชภัณฑ์ทำให้สูญเสียเวลา และอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากการที่มีการเบิกเป็นจำนวนมากกว่าที่ยืมไปเป็นต้น	- ตัดระบบการยืม เปลี่ยนเป็นระบบเบิกเวชภัณฑ์ฉุกเฉินแทน สามารถลดระยะเวลาในการยืมเวชภัณฑ์ หากเกิดการเบิกไม่เพียงพอ
--	--	---

กระบวนการใหม่

ที่	ขั้นตอนของกระบวนการ	เวลา นาที/ใบเบิก	คำอธิบาย	ผู้รับผิดชอบขั้นตอน
1	หน่วยงานเบิกเวชภัณฑ์ ↓	4.12	- หน่วยงานเขียนจำนวนเบิกในใบเบิกถึงสำเร็จรูป พร้อมลงลายมือชื่อผู้เบิกและผู้อนุมัติ - หอพยาบาลใช้ QR code ในการเบิกเวชภัณฑ์	เจ้าหน้าที่รับผิดชอบเบิกในหน่วยงาน
2	รับใบเบิก ทุกวันจันทร์ ↓	0.25	- ตรวจสอบรายการเวชภัณฑ์ ประกอบด้วย ชื่อ ความแรง จำนวนที่เบิก พร้อมลงลายมือชื่อผู้เบิกและผู้อนุมัติ ถูกต้องครบถ้วน	เจ้าหน้าที่คลังเวชภัณฑ์
3	ตัด Stock card	4.00	- ลงบันทึกการจ่ายเวชภัณฑ์ในโปรแกรมบริหารคลังเวชภัณฑ์ให้ครบถ้วน	
4	จัดเวชภัณฑ์ตามใบเบิก ↓	6.56	- หยิบเวชภัณฑ์ตามชื่อเวชภัณฑ์ ความแรง จำนวนเบิกตามใบเบิก โดยการจัดเก็บเวชภัณฑ์ที่ชั้นยาเรียงตามตัวอักษร โดยแยกชั้นยาเม็ด ยาน้ำ ยาภายนอก ยาฉีดและเวชภัณฑ์มีไข้ยา	

5	เช็คเวชภัณฑ์ตามใบเบิกก่อนจ่าย ↓	7.12	-ตรวจเช็คเวชภัณฑ์ตามชื่อเวชภัณฑ์ ความแรง จำนวนเบิกตามใบเบิก โดยเรียงตามหน่วยงานเบิก	
6	จ่ายเวชภัณฑ์ตามใบเบิก ↓	4.98	-ตรวจเช็คเวชภัณฑ์ตามชื่อเวชภัณฑ์ ความแรง จำนวนเบิกตามใบเบิก พร้อมเจ้าหน้าที่ที่มารับเวชภัณฑ์	
7	หน่วยงานจัดเก็บเวชภัณฑ์ตามหลักวิชาการ	8.13	-ตรวจเช็คเวชภัณฑ์ตามชื่อเวชภัณฑ์ ความแรง จำนวนเบิกตามใบเบิกขึ้นชั้นตามหลัก First in-First out First Exp.	เจ้าหน้าที่รับผิดชอบเบิกในหน่วยงาน

ผลลัพธ์ที่ได้

เกิดกระบวนการเบิก-จ่ายยาและเวชภัณฑ์มีใช้ยาในคลังเวชภัณฑ์ใหม่ ลดระยะเวลาลงได้ 35.16 % ดังนี้

1. หน่วยงานเบิกเวชภัณฑ์ ลดระยะเวลาการเขียนใบเบิกลง 9.77 นาที/ใบเบิก ลดลง 70.34 % จากการใช้ใบเบิกกิ่งสำเร็จรูปและ QR code แทนการเขียนเบิก ความคลาดเคลื่อนจากการตัดผิดพลาดคิดเป็น 2.04 % และลดปริมาณการใช้ทรัพยากรกระดาษลง 112 แผ่น
2. ตัด Stock card เปลี่ยนมาใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถลดระยะเวลาการตัดจ่ายเวชภัณฑ์ได้ 13.22 นาที/ใบเบิก ลดลง 76.77 % และสามารถประมวลผลรายงานได้อย่างรวดเร็ว
3. จัดเวชภัณฑ์ตามใบเบิก ปรับกระบวนการจัดเก็บเวชภัณฑ์ลดระยะเวลาในการจัดเวชภัณฑ์ได้ 4.89 นาที/ใบเบิก ลดลง 42.72%
4. การยืมยาจากคลังเวชภัณฑ์กรณีเบิกยาไม่เพียงพอ ลดขั้นตอนการเบิกย้อนหลังและลดความคลาดเคลื่อนจากการเบิกซ้ำซ้อนและไม่เพียงพอต่อการหักเวชภัณฑ์ที่ยืมไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เกิดกระบวนการทำงานใหม่ช่วยลดระยะเวลาลดการสูญเปล่าในการทำงาน
2. ลดต้นทุนลดการใช้ทรัพยากร กระดาษ
3. ลดความคลาดเคลื่อนจากการตัดจ่ายเวชภัณฑ์ได้

แผนการพัฒนา

1. ขั้นตอนหน่วยงานเบิกเวชภัณฑ์ ใช้นวัตกรรม QR code มาใช้แทนการเขียนเบิกเวชภัณฑ์ในทุกหน่วยงาน
2. ขั้นตอนหน่วยงานเบิกเวชภัณฑ์ มีแผนการพัฒนาการเบิกเวชภัณฑ์โดยใช้ระบบ 2 bin ตรวจสอบเวชภัณฑ์ในการเบิกเวชภัณฑ์
3. ขั้นตอนการจัดเวชภัณฑ์ตามใบเบิก มีแผนการพัฒนาระบบการจัดเก็บเวชภัณฑ์โดยจัดทำรหัส code ระบุสถานที่จัดเก็บเพื่อให้การหาเวชภัณฑ์ได้ง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น

ผู้นำเสนอ :

นายประยูร รักดีพัฒนาทร

เจ้าพนักงานเภสัชกรรมชำนาญงาน

ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่คลังเวชภัณฑ์ :

นางพิศมัย สะเหยี่ยว

ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อนามัย

นางสาวน้ำค้าง จันทา

พนักงานบริการ

เอกสารอ้างอิง

รศ.นพ.สุเมธ ปิรรุฒิ. LEAN Management. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2553.

รศ.นพ.สุเมธ ปิรรุฒิ. LEAN Management. การบริหารจัดการองค์กร เพื่อขจัดความสูญเปล่าในโรงพยาบาล. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2553.

กระบวนการพัฒนา

ใบเบิกยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยา
ศูนย์อนามัยที่ ๕ ราชบุรี

ฝ่าย...
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ...
วันที่ 19 เดือน... พ.ศ. ๒๕ ๖๐

ลำดับที่	รายการ	จำนวนที่เบิก	จำนวนที่จ่าย	มูลค่า	หมายเหตุ
๑	Diclofenac ๕๐mg	10 Amp			
๒	Onosil 8 mg	30 Amp			
๓	Aboprin ๐.๕mg	100 Amp			
๔	St. Mucosa	10 Amp			
๕	50% Alcohol	5 Amp			
๖	Penicillin solution ๖๐๐๐	10 Amp			
๗	Synovion 10mg	100 Amp			
๘	Stale Malt 10000	๑๐ Amp			
๙	50% N 10000	๑๐ Amp			
๑๐	Endochelated tub NO 7.๐	10 Amp			
๑๑	Endochelated tub NO 7.5	30 Amp			
๑๒	Endochelated tub NO 14	50 Amp			
๑๓	Endochelated tub NO 15	๑๐๐ Amp			
๑๔	Transpar 1 Amp	10 Amp			
๑๕	Transpar 4 Amp	๑ Amp			
๑๖	Carlye 4x4 Amp	10 Amp			
๑๗	Plavim ๑/๐	10 Amp			
๑๘	Phenacetol gel NO 1 1/2 Amp	6 Amp			
๑๙	Safel NO ๐ ๑/๒ Amp	๑ Amp			
๒๐	Stale Malt NO 7.5	6 Amp			
๒๑	Swab 1x1x1	10 Amp			
๒๒	ถุงมือฆ่าเชื้อ NO ๑	4 Amp			

ผู้เบิก... ผู้จ่าย...
ผู้อนุมัติ... วันที่เบิก...
ผู้รับรอง...

จากใบเบิกแบบเขียนมาใช้ใบเบิกกึ่งสำเร็จรูป

ใบเบิกยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยา
ศูนย์อนามัยที่ ๕ ราชบุรี

ฝ่าย...
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ...
วันที่ ๑๐ เดือน... พ.ศ. ๒๕๖๐

ลำดับที่	รายการ	จำนวนที่เบิก	จำนวนที่จ่าย	มูลค่า	หมายเหตุ
๑	B.C.G Vaccine	1 dose/val	-	Val	
๒	D.P.T. Vaccine	1 dose/val	10	Val	
๓	D.P.T. Hep.B Vaccine	1 dose/val	5	Val	
๔	Polio Vaccine	1 dose/val	5	Val	
๕	Handic solution	240 ml	-	Val	
๖	Respirator B Vaccine	2 dose/val	-	Val	
๗	IPV Vaccine 10d	1 dose/val	-	Val	
๘	IPV Vaccine 1d	1 dose/val	10	Val	
๙	J.E. Vaccine (Live-Attenuated)	1 dose/val	60	Val	
๑๐	O.P.V. Vaccine (Bivalent Polio)	20 dose/val	10	Val	

ผู้เบิก... ผู้จ่าย...
ผู้อนุมัติ... วันที่เบิก...
ผู้รับรอง...

เบิกโดยใช้ QR code ลดคนลดเวลาในการเบิก

ใบเบิกยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยา เลขที่เบิก 61D.....

ศูนย์อนามัยที่ ๕ ราชบุรี

(/) เวชภัณฑ์ยา () เวชภัณฑ์ที่มีใบยา

ฝ่าย... : ให้อาาผู้จ่ายนอก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

เลขที่.....

ผู้เบิก..... ผู้จ่าย.....
ผู้อนุมัติ..... วันที่เบิก.....
ผู้รับรอง.....

ลำดับ	ชื่อเวชภัณฑ์	ความแรง	รูปแบบ	จำนวนเบิก	หน่วยบรรจุ	หน่วย	หมายเหตุ
1	0.9 % Sodium chloride	100 ml	inj	80		1 ขวด	
2	Chlorpheniramine inj.	10mg/ml	inj	50		1 amp	
3	Diclofenac (Voltaren inj.)	25mg/ml	inj	50		1 amp	
4	Glucose 50% inj	50ml	inj	50		1 amp	
5	Sterile water for injection	10 ml	inj	3	100 amp		
6	Vitamin K1 (Phytomenadone 1mg)	1 mg	inj	2	50 amp		

แผนการพัฒนา

ขั้นตอนการจัดเวชภัณฑ์ตามใบเบิก มีแผนการพัฒนาระบบการจัดเก็บเวชภัณฑ์โดยจัดทำรหัส code ระบุสถานที่จัดเก็บเพื่อให้การหาเวชภัณฑ์ได้ง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น เพราะพื้นที่มีอยู่อย่างจำกัด ใช้ระบบ QR code ในการตรวจเช็ค stock

